

Folketællingen i Slesvig 1895.

Emil Elberling.

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/nto/nto_3rk-PDF/nto_3rk_0005_89718.pdf

pdf genereret den : 25-1-2006

som meddeler Tællingsresultaterne for lidt over Halvdelen af Købstæderne og for nogle Landkommuner. Dertil har Bureauet yderligere knyttet en Beregning af det sandsynlige Folketal i Danmark d. 1. Februar 1895, et Femaar efter den sidste almindelige officielle Tælling. Hovedresultatet bliver da det, at medens Danmarks Folkemængde steg fra 1,969,000 den 1. Febr. 1880 til 2,172,000 Indb. d. 1. Febr. 1890 (eller i gennemsnitlig aarlig Tilvæxt 0,99 pCt.), har den d. 1. Febr. 1895 sandsynligvis naaet eller maaske overskredet $2\frac{1}{4}$ Mill. Indb. (2,256,000, i gennemsnitlig aarlig Tilvæxt 0,77 pCt.). Deraf faldt paa Landdistrikterne omtrent $1\frac{1}{2}$ Mill., paa København 334,000, paa Frederiksberg 56,000, paa Købstæderne c. 379,000 Indb. Den gennemsnitlige aarlige Tilvæxt 1890—95 var da i København 1,3 pCt., paa Frederiksberg 3,6, i Købstæderne 1,5, i Landdistrikterne 0,35 pCt. (medens den gennemsnitlige aarlige Tilvæxt i Tiaaret 1880—90 havde været for København 2,9, Frederiksberg 5,9, Købstæderne 2,2, Landdistrikterne 0,24 pCt.).

Folketællingen i Slesvig 1895.

Man plejer at regne en regelret Tilvæxt i Folke­mængden som et godt Vidnesbyrd for et Lands Velvære og Fremgang. Det er derfor vel værd at lægge Mærke til den Oplysning, som Folketællingen af 1. Decbr. 1895 giver med Hensyn til Forholdene i Slesvig siden 1864. Efter den sidste danske Folke-

som meddeler Tællingsresultaterne for lidt over Halvdelen af Købstæderne og for nogle Landkommuner. Dertil har Bureauet yderligere knyttet en Beregning af det sandsynlige Folketal i Danmark d. 1. Februar 1895, et Femaar efter den sidste almindelige officielle Tælling. Hovedresultatet bliver da det, at medens Danmarks Folkemængde steg fra 1,969,000 den 1. Febr. 1880 til 2,172,000 Indb. d. 1. Febr. 1890 (eller i gennemsnitlig aarlig Tilvæxt 0,99 pCt.), har den d. 1. Febr. 1895 sandsynligvis naaet eller maaske overskredet $2\frac{1}{4}$ Mill. Indb. (2,256,000, i gennemsnitlig aarlig Tilvæxt 0,77 pCt.). Deraf faldt paa Landdistrikterne omtrent $1\frac{1}{2}$ Mill., paa København 334,000, paa Frederiksberg 56,000, paa Købstæderne c. 379,000 Indb. Den gennemsnitlige aarlige Tilvæxt 1890—95 var da i København 1,3 pCt., paa Frederiksberg 3,6, i Købstæderne 1,5, i Landdistrikterne 0,35 pCt. (medens den gennemsnitlige aarlige Tilvæxt i Tiaaret 1880—90 havde været for København 2,9, Frederiksberg 5,9, Købstæderne 2,2, Landdistrikterne 0,24 pCt.).

Folketællingen i Slesvig 1895.

Man plejer at regne en regelret Tilvæxt i Folke­mængden som et godt Vidnesbyrd for et Lands Velvære og Fremgang. Det er derfor vel værd at lægge Mærke til den Oplysning, som Folketællingen af 1. Decbr. 1895 giver med Hensyn til Forholdene i Slesvig siden 1864. Efter den sidste danske Folke-

tælling 1. Febr. 1860 havde Hertugdømmet Slesvig 409,907 Indb. For at kunne foretage en nøjagtig Sammenligning mellem dette Tal og det, som fremtræder 1. Decbr. 1895, maa man dog fradrage de 11,418 Indb. paa Ærø og de 9,446 i de nordøstlige Sogne (det nuværende Kolding Herred), altsaa 20,864, for hvilket Tal der ved Fredslutningen 1864 kun tilstodes Slesvig 13,053 i de blandede Distrikter vesterpaa til Vederlag. Senere udskiltes endvidere Femern, der lagdes til Holstein, med en Folkemængde af 9,594 i Aaret 1860. Det saaledes formindskede Slesvig havde altsaa kun 392,500 Indb., men da der i Aarene 1855—60 var en aarlig Tilvæxt af 0,70 pCt., har man vel nok Grund til at antage, at der i de fire Aar inden Krigens Udbrud var kommet 11,000 til, eller med andre Ord, at der i Februar 1864 var en Folkemængde af 403,500. (I de 25 Aar 1835—60 steg Indbyggertallet i Hertugdømmet Slesvig fra 338,200 til 409,900, d. v. s. med over 21 pCt.). Ved Folketællingen 1895 havde Slesvig en Folkemængde af 412,300, med andre Ord, i omtrent 32 Aar var der en Forøgelse af 8,800, lidt over 2 pCt., en Tilvæxt saa ringe, at enhver Statistiker paa Forhaand vilde føle sig forvissat om Tilstedeværelsen af grove Misforhold. Og dette bliver saa meget mere paafaldende, naar man véd, at Kongeriget Danmarks Folkemængde fra 1860 til 1890 er stegen med 35 pCt., og at det tyske Riges i det tilsvarende Tidsrum 1865—95 er stegen netop med samme pCt., nemlig fra lidt over 37 Mill. til $52\frac{1}{4}$, eller naar Slesvig og Elsas-Lothringen fraregnes, til $50\frac{1}{5}$. Tager man Slesvigs nærmeste Naboland mod Syd, Holstein, vil man finde, at dettes

Folkemængde 1860—95 er stegen fra 544,400 — eller nøjagtigere 541,400, naar Femerns 9,600 Indb. medregnes, og derimod de 12,600 fraregnes for Amtet Ahrensboeck, der 1867 afstodes til Oldenburg — til 823,267 eller med over 52 pCt.

Ser man nærmere til, vil man iagttage, at hele den Tilvæxt, som Slesvig har faaet 1860—95 af omtr. 20,000, er kommen Byen Flensborg til Gode, idet dens Indbyggertal er blevet mere end fordoblet, fra 19,682 til 40,840. Ogsaa ere de større Byer i Sydslesvig voxede ret stærkt (42—55 pCt.), medens de mindre have staaet i Stampe eller ere gaaede tilbage: Slesvig By havde 1860 12,197, 1895 17,255, Husum 4,816 og 7,470, Eckernförde 4,325 og 6,378. I Nordslesvig har derimod kun Sønderborg faaet en Tilvæxt af 35 pCt., nemlig fra 3,894 til 5,427, og Tønder af 17 pCt., fra 3,216 til 3,785. Haderslev og Aabenraa vise kun en Tilvæxt af 7—8 pCt., henholdsvis fra 8,012 til 8,635 og fra 5,133 til 5,564. Højer har staaet aldeles i Stampe (1860 1,041 Indb., 1895 1,066), og Løgumkloster og Kristiansfeld ere begge gaaede tilbage, henholdsvis fra 1,419 til 1,320 og fra 681 til 563. Ja, hvis ikke Haderslev havde en stor Garnison, vilde Byens Folkemængde nu vistnok snarere være aftagen end tiltagen imod 1860. Taget som Helhed er Nordslesvigs Indbyggertal gaaet tilbage i de 35 Aar med 5—6,000. De fire nordslesvigske Amter Haderslev, Løgumkloster, Tønder og Aabenraa, samt Sundeved og Als havde 1860 tilsammen 172,700 Indb., og hertil maa endda lægges de 3,600, som udgøre Overskudet ved Byttet mellem de vestlige Enklaver og de 6 Sogne, altsaa 176,300.

Men de fire nye Kredse, Haderslev, Tønder, Aabenraa og Sønderborg, havde 1895 kun 170,750 Indb. En lignende Nedgang har ogsaa Sydslesvig haft, nemlig fra 165,700 til 159,100 — særlig er Befolkningen af-tagen i Ejdersted med næsten 3,000 — medens Flensborg Landkreds har faaet næsten ligesaa stor Tilvæxt som hele det øvrige Lands Tab (1860 30,775 Indb., 1895 41,594).

Den Fremgang, som Byen Flensborg og dens Omegn har haft i de forløbne 35 Aar, kan dog langt fra maale sig med, hvad de større holstenske Byer kunne opvise. Kiels Indbyggertal er i samme Tidsrum steget fra 17,541 til 85,668, altsaa næsten til det femdobbelte; Altonas fra 45,524 til 148,944, Neu-münsters fra 6,830 til 22,492 og Wandsbecks fra 6,000 til 21,668, altsaa til mere end det tredobbelte. Over 70 pCt. af Holstens hele Tilvæxt falder paa disse fire Byer.

Ejendommeligt er det ogsaa at se, at medens Slesvig nu ligesom tidligere og ligesom Kongeriget Danmark har lidt flere Kvinder end Mænd (206,891 imod 205,427), er Forholdet omvendt i Holsten; ja Mændenes Overtal er endog blevet forøget i Løbet af de 35 Aar (fra 503,3 pro mille til 506,7). Det samme kan iagttages i Lauenborg, hvis Folkemængde kun er voxet meget ringe, ja endnu mindre end Slesvigs (fra 50,147 til 50,831).

En særlig Paavirkning sønden fra kommer til Syne i den stærke Tilvæxt af Katholiker. 1860 fandtes i hele Slesvig kun 584, deraf 182 paa Øen Nordstrand, men 1895 var Tallet steget til 4.137, deraf 1,086 i Flensborg og 710 i Slesvig. Derimod

er Jødernes Tal i samme Tidsrum aftaget med over 35 pCt., nemlig fra 527 til 340, hvoraf 138 bo i Frederiksstad, 103 i Flensborg og 35 i Nordslesvig.

Emil Elberling.

De Forenede Stater pro og contra Guld- møntfoden.

I 23 af de amerikanske Forenede Stater stemte ved Præsidentvalget i 1896 et Flertal paa den Kandidat, der holdt paa Guldmøntfoden — i 22 stemte et Flertal paa Sølv-Kandidaten. Hine 23 »Gold-Standard-States« ere disse: Maine, New Hampshire, Vermont, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut, New York, New Jersey, Pennsylvania, Delaware, Maryland, West Virginia, Ohio, Indiana, Illinois, Michigan, Wisconsin, Minnesota, Iowa, North Dakota, Kentucky, Oregon, California. Disse 22 »Free-Silver-States« ere disse: Virginia, North Carolina, South Carolina, Georgia, Florida, Missouri, South Dakota, Nebraska, Kansas, Tennessee, Alabama, Mississippi, Louisiana, Texas, Arkansas, Montana, Wyoming, Colorado, Utah, Nevada, Idaho, Washington. Det vil altsaa ses: med Undtagelse af de to Pacifik-Stater Oregon og California ligge alle de guldvenlige Stater mod Nord og Nordøst, saaledes at Staterne danne en sammenhængende, uafbrudt Række, i hvilken ingen Sølvstat har kunnet kile sig ind. Omvendt ere Sølvstaterne dels Centralstater, dels Sydstater, og danne ligeledes en sammenhængende Række. Hvorledes nu alle disse Stater stille sig med Hensyn til Areal